

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

Ул." 50 Дивизија " бр.6, 1000 СКОПЈЕ

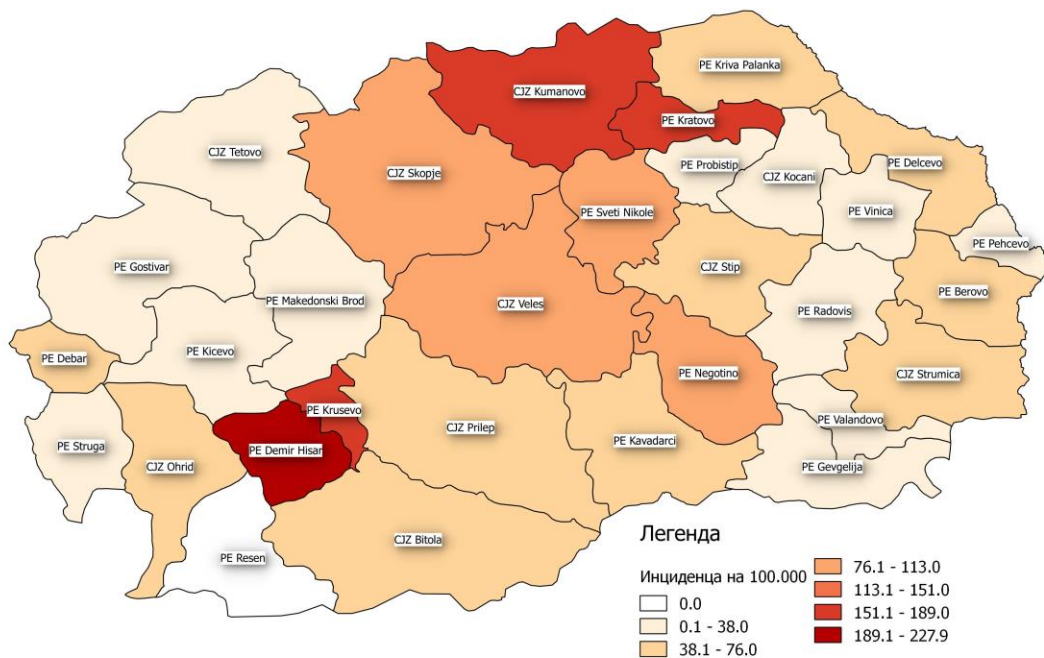
Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Факс: 02 3 223 354

СЕКТОР ЗА КОНТРОЛА И ПРЕВЕНЦИЈА НА ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА СЛЕДЕЊЕ И НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

БИЛТЕН

за движењето на акутните заразни заболувања во Р. Северна Македонија
во месец **март, 2019**

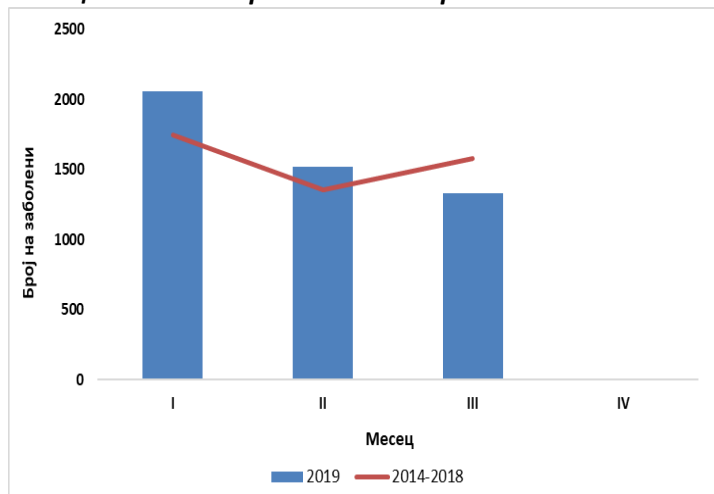
Скопје, 19.04.2019

Во текот на месец март 2019 година, во Република Северна Македонија се регистрирани вкупно **1.362** заболени лица од акутни заразни заболувања (без грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ) со вкупна инциденца од **65,8 на 100.000 жители**.

Во текот на месец март се бележи намалување на вкупниот број на заболени лица за 10,4% во однос на претходниот месец февруари 2019. Во однос на март 2018 се регистрира зголемување на пријавените лица од акутни заразни заболувања за 27,1%, а во однос на аритметичката средина за периодот 2014–2018 се регистрира намалување од 13,9%. (Графикон 1)

Во вкупниот број на заболени во 2019 година, регистрираните случаи во месец март учествуваат со 27,5%. Кумулативниот број на заболени во 2019 е зголемен во однос на кумулативата за истиот период во 2018 година, за 37,0%.

Графикон 1. Број на заболени од заразни болести по месеци во 2019 и аритметичка средина за 2014-2018

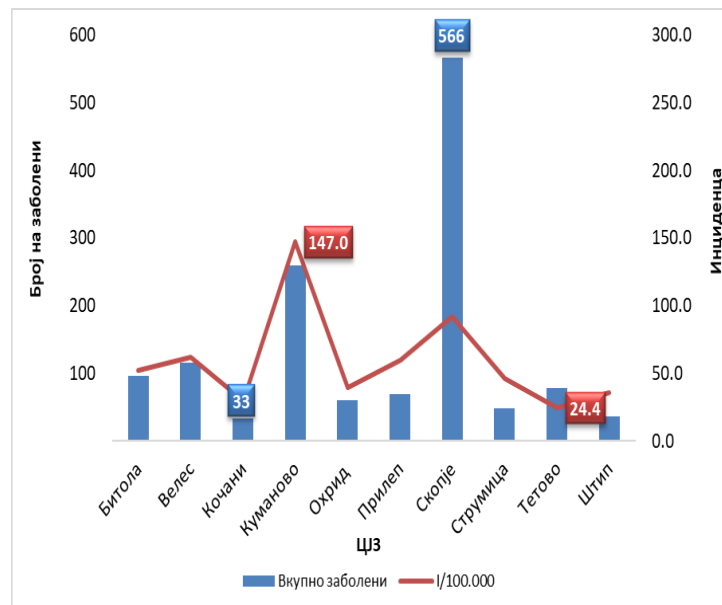
Во месец март, најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ се регистрирани на територија на ЦЈЗ Скопје ($n=566$ или 41,6%), а најмал во ЦЈЗ Кочани ($n=33$ или 2,4%). (Табела 1 во Прилог)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ е регистрирана на територијата на ЦЈЗ Куманово ($I=147,0/100.000$), а најниска во ЦЈЗ Тетово ($24,4/100.000$). (Графикон 2)

Највисока инциденца на ниво на ПЕ е регистрирана на територијата на ПЕ Демир Хисар ($I=226,8/100.000$). (Картограм)

Не се регистрирани заболени лица само на територијата на ПЕ Ресен. (Табела 1 во Прилог)

Графикон 2: Број на заболени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во март, 2019

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во март учествуваат со 97,6% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 64,2/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во март, 2019

Заболување	Број	I/100.000
Овчи сипаници	480	23.2
Мали сипаници	372	18.0
Ентероколитис	350	16.9
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	33	1.6
Шуга	26	1.3
Скарлатина	26	1.3
Инфективна мононуклеоза	21	1.0
Вирусен хепатитис Б	9	0.4
Инф. предизвикани од E. Colli	6	0.3
Салмонелози	6	0.3
Вкупно	1.329	64,2

Првите три најчести заразни заболувања (овчи сипаници, мали сипаници и ентероколити), учествуваат со 88,3% во вкупниот број на заболени, а со 90,4% во десетте најчесто регистрирани акутни заразни заболувања во месец март 2019 година.

Во текот на месец март, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **овчите сипаници** со вкупно 480 заболени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 35,2%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 36,1%.

Во однос на претходниот месец февруари 2019, се регистрира намалување на бројот на заболени од овчи сипаници за 20,1%. Намалување се регистрира и во однос на аритметичката средина 2014-2018 кое изнесува 24,5%. Во однос на месец март 2018 се регистрира зголемување од 2,3%.

Во вкупниот број на регистрирани овчи сипаници во 2019, пријавените случаи во март учествуваат со 20,5%, додека во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2019 година, овчите сипаници учествуваат со 47,4%.

Кумулативниот број на заболени од овчи сипаници во 2019 е зголемен за 52,3% во однос на кумулативата за истиот период во 2018.

На второ место по број на регистрирани заболени во месец март се **малите сипаници**, со 372 случаи. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 27,3%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања со 28,0%.

Во однос на претходниот месец февруари 2019, се регистрира зголемен број на заболени лица од мали сипаници за 35,8%. Во однос на месец март 2018, како и во однос на аритметичката средина 2014-2018, во овој месец исто така се регистрира зголемување од 124 и 53,1 пати, соодветно.

Во вкупниот број на пријавени мали сипаници во 2019, бројот на заболени во март учествува со 46,0%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2019 година, учеството на малите сипаници е 16,3%.

Кумулативниот број на заболени од мали сипаници во 2019 е зголемен за 73,5 пати во однос на кумулативата за истиот период во 2018 година.

На трето место по број на регистрирани заболени во месец март се **ентероколитите**, со 350 случаи. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 25,7%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања со 26,3%.

Во однос на претходниот месец февруари 2019, се регистрира намален број на заболени лица од ентероколити за 24,1%. Во однос на месец март 2018, како и во однос на аритметичката средина 2014-2018, во овој месец исто така се регистрира намалување од 22,6% и 46,6%, соодветно.

Во вкупниот број на пријавени ентероколити во 2019, бројот на заболени во март учествува со 26,5%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2019 година, учеството на ентероколитите е 26,7%.

Кумулативниот број на заболени од ентероколити во 2019 е намален за 19,3% во однос на кумулативата за истиот период во 2018 година.

Во однос на поделбата на **акутните заразни заболувања по групи**, најголем број од заболувањата во месец март припаѓаат на **капкови заразни заболувања** ($n=904$, 66,4%) со инциденца од 43,7/100.000. (Графикон 3)

Од нив, најголем број и процент чинат пријавите на овчи сипаници ($n=480$ или 53,1%), со инциденца од 23,2/100.000, следуваат 372 заболени лица од мали сипаници (41,2%; $I=18,0/100.000$), 26 случаи на скарлатина (2,9%; $I=1,3/100.000$) и 21 случај на инфективна мононуклеоза (2,3%; $I=1,0/100.000$). Во оваа група се регистрирани и 5 случаи заразни заушки.

На второ место во месец март е групата на **цревни заразни заболувања**. Пријавени се 404 заболени (29,7%) со инциденца од 19,5 на 100.000 жители. (Графикон 3)

Од нив, најголем процент (86,6%) и број ($n=350$; $I=16,9/100.000$) се ентероколитите. На второ место во оваа група се 33 случаи на бактериски алиментарни инфекции и интоксикации (8,2%; $I=1,6/100.000$). Пријавени се по 6 случаи на инфекции предизвикани од *E. Coli* и салмонелоза, 5 случаи на вирусен хепатитис А, 3 случаи на кардијаза и една кампилобактериоза.

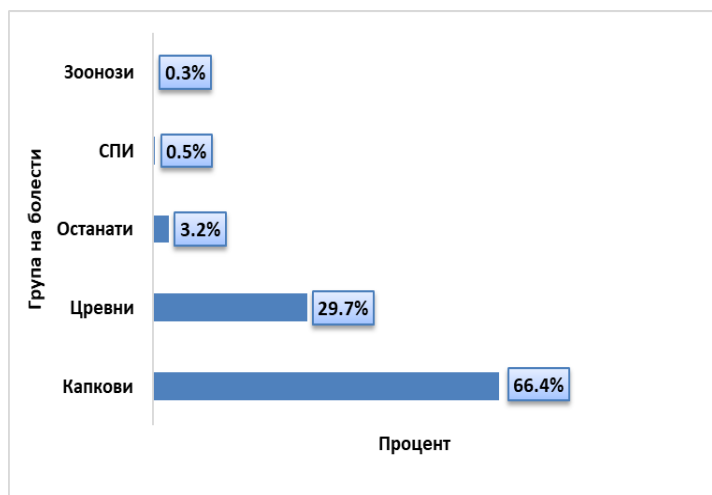
Во групата на **зоонозите**, во месец март, регистрирани се само два случаи на ехинококоза и по еден случај на лајшманиоза и туларемија. (Графикон 3)

Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во март се регистрирани 43 случаи (3,2%, I=2,1/100.000).

Од нив, најбројни (n=26, 60,5%) се случаите на заболени од шуга со инциденца од 1,3/100.000. Во групата, пријавени се 9 случаи на хепатитис Б, четири случаи на бактериски менингити и по два случаи на неодреден вирусен хепатит и вирусен хепатитис Ц.

Во групата на регистрирани **сексуално преносливи инфекции** (n=7; 0,5%; I=0,3/100.000), во текот на месец март пријавени се 5 заболени лица со инфекции предизвикани од хламидија и еден случај на истовремена инфекција со сифилис и гонореја. (Графикон 3)

Графикон 3: Структура на заболени по групи на заболувања во март, 2019

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец март, регистрирани се вкупно 6 нови случаи на ХИВ/СИДА. Пет од ново регистрираните случаи се ХИВ позитивни, а еден е случај на СИДА. Сите се од машки пол. Во однос на возрастната дистрибуција - четири случаи се од возрастната група од 30-39 години и по еден случај на возраст од 25-29 и 55-59 години.

Од вкупниот број регистрирани, 3 лица се припадници на MSM популацијата. Според местото на живеење по два случаи се од Тетово и Скопје, а по еден е од Битола и Кичево.

Согласно постоечката евиденција на пријавени случаи (заклучно со 31.03.2019), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Македонија, за периодот 1987–2019 изнесува 419.

Од вкупниот број на досега регистрирани случаи:

- 100 лица починале, а
- 319 лица живеат со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните заболувања, во месец март 2019 година, регистрирани се вкупно 386 заболени лица (без туберкулоза), со инциденца I=18,7/100.000 жители. (Табела 2 во Прилог)

Пријавени се 9 лица со вирусен хепатит Б, истите согласно Календарот за имунизација не подлежат на вакцинација и не се вакцинирани.

Пријавени се 5 случаи на заразни заушки во месец март 2019 година. Заболени се од Скопје и Тетово на возраст од 6-56 години. Во однос на вакциналниот статус, 3 лица се вакцинирани (целосно или делумно), а 2 лица се невакцинирани. Дијагнозата кај четири лица е поставена клинички, а кај еден лабораториски.

Во текот на март регистрирани се 372 пријави за нови случаи на **мали сипаници**. Детални епидемиолошки обработки на новопријавените случаи во Р. Северна Македонија се дадени во неделните информации за состојбата со мали сипаници изработени од Институтот за јавно здравје и доставени до сите релевантни институции.

ЕПИДЕМИИ

Во месец март **пријавени се 4 епидемии на заразна болест** – 3 епидемии на мали сипаници и една епидемија на алиментарна интоксикација.

ЦЈЗ Велес/ ПЕ Гевгелија пријави епидемија на мали сипаници на 01.03.2019 година со 14 епидемиолошки поврзани случаи заболени на нивната територијата. Регистрирани се и заболени поврзани со епидемијата во Град Скопје.

ЦЈЗ Битола/ ПЕ Кичево пријави епидемија на мали сипаници на 21.03.2019 година со 15 случаи на мали сипаници, автохтони и поврзани со пријавената епидемија во Град Скопје.

ЦЈЗ Охрид/ ПЕ Струга пријави епидемија на мали сипаници на 26.03.2019 година со 24 случаи на мали сипаници, автохтони и поврзани со пријавената епидемија во Град Скопје.

Од страна на епидемиолошките служби се превземени следните *против епидемиски мерки*:

рутинско пријавување на заболени во законски рок, епидемиолошко истражување на секој сомнителен случај со изготвување на епидемиолошка анкета, откривање/ следење на контактите, проверка на вакциналниот статус на заболени и контактите, контрола на опфатот со МРП во вакциналните пунктови, епидемиолошки увиди во воспитно-образовните институции, информација/ едукација и дезинфекција во истите, препораки до Комисиите за ИХИ во болниците на нивната територија. Спроведување вакцинација со МРП на контактите на возраст од 15-45 години и на здравствените работници кои не се вакцинирани со МРП или се некомплетно вакцинирани (кои немаат доказ за прележана болест), а согласно препораките на Комисијата за заразни болести. Епидемиите се во тек.

ЦЈЗ Кочани/ ПЕ Делчево пријави епидемија на алиментарна интоксикација на 25.03.2019, во колектив – рудник „САСА“- Македонска Каменица со 11 заболени од вкупно 800 експонирани лица. Превземени *против епидемиски мерки*: спроведен хигиено-епидемиолошки надзор во соработка со ДСЗИ, изработени епидемиолошки анкети, вонредни санитарни прегледи на вработените во кујната, ДДД. Епидемијата е одјавена на 28.03.2019 година.

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец март пријавен е **еден смртен случај** асоциран со заболувања од заразна болест (без СИДА и грип).

Се работи за регистриран смртен случај од бактериски менингит. Станува збор за лице на возраст од 57 години, со место на живеење во Тетово. Лицето било хоспитализирано на КИБФС, болеста започнала на 20.03.2019, а смртниот исход е регистриран на 26.03.2019.

ГРИП

Согласно извештајот на Flu News Europe за состојбата со грип во сезоната 2018/2019 во Европа, во март се регистрира намалена активност на вирусот на грип во најголем дел од земјите во регионот. Во досегашниот период од оваа сезона, во сентинел надзорот доминира инфлуенца А вирусот со 99,1%, со заедничка циркулација на А(Н1Н1)рdm09 и А(Н3Н2).

Во текот на март, на групни пријави за грип, во Северна Македонија се пријавени вкупно 5.455 заболени лица ($I=263,6/100.000$). Од нив, најголем број на заболени ($n=1.240$) се пријавени од ЦЈЗ Скопје, а највисока инциденца ($1.120,0/100.000$) се регистрира во ПЕ Кавадарци.

Во сезоната 2018/2019, заклучно со крајот на месец март, вкупниот број на заболени од грип/ заболувања слични на грип изнесува 20.657 ($I=998,3/100.000$). Најголем број на заболени лица ($n=3.596$) се регистрирани во ЦЈЗ Скопје, а највисока кумулативна инциденца е регистрирана во ПЕ Кавадарци ($I=4.298,9/100.000$).

Во текот на сезоната 2018/19, регистрирани се вкупно **28 смртни случаи асоцирани со грип**, на возраст од 5 до 86 години. Кај 20 од починатите лица е утврдено постоење на коморбидитети состојби.

Во однос на дистрибуцијата на заболени по возрастни групи, кумулативно најголем број на заболени се пријавени во возрастната група од 15-64 години – 13.106 (63,4%), а највисока кумулативна инциденца од $1.973,5/100.000$ се регистрира кај најмладите – децата од возрастната група од 0-4 години.

Од почетокот на сезоната 2018/2019, во Лабораторијата за вирусологија и молекуларна дијагностика при ИЈЗ, пристигнати се вкупно 787 материјали. Од нив, 418 (53,1%) се позитивни за присуство на вирусот на инфлуенца, сите инфлуенца А. Според субтипот 283 (67,7%) се Influenza A(H1)pdm, 49 (11,7%) се Influenza A(H3), а 86 (20,6%) се Influenza А несуптипиран.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА И РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во овој Билтен е даден приказ на евидентираните *Пријави за изолиран-доказан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици* пристигнати во ИЈЗ во текот на месец март, 2019 година (n=931).

Пријави се добиени од микробиолошки лаборатории од 9 ЦЈЗ и 4 ПЕ. Во најголем број се пристигнати пријави од микробиолошките лаборатории кои се наоѓаат на територијата од ЦЈЗ Скопје (n=775; 83,2%), ЦЈЗ Куманово (n=41 или 4,4%) и ЦЈЗ Битола (n=40 или 4,3%).

Од пристигнатите пријави, најчесто докажани/изолирани причинители во март се: *MRSA* (n=209; 22,4%), *Morbili virus* (n=128; 13,7%) и *Influenza A(H1)pdm* (n=93; 10,0%). (Табела 4 - Прилог)

***Кузмановска Г., Караџовски Ж., Ставридис К.,
Миќиќ В., Кочински Д., Балажи Л., Цветановска
Ж., Столеска Илиоска Р., Исмани М.***